

ELŐFIZETÉSI ÁR.

Helyben hához hordva és vidékre postai megküldéssel.

Egész évre 4 frt — kr.
Félévre 2 frt — kr.
Negyedévre 1 frt — kr.
Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetéseket jutányosan számítunk.

Hivatalos hirdetéseknek 100 szögig 1 frtért közöltenek.

Kincstári bélyegdíj minden hirdetésért 30 kr.

Hirdetéseket s előfizetéseket felvesz Landesmann M. könyvkereskedése S.-a.-Ujhelyben.

SÁTORALJA

Zemplénnvármegye közérdekeit képviselő hetilap.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG

ÉS

KIADÓHIVATAL

hova a lap szellemi részét illető közlemények s az előfizetési pénzek, hirdetési kéziratok s díjak és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők:

Sárospatak, Kőröcs-szica 176. sz.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Bermentetlen leveleket nem fogadunk el.

Nyitlér minden sora 20 kr.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ-TULAJDONOS:

STEINFELD JENŐ.

TÁRS-SZERKESZTŐ:

RÉZ LÁSZLÓ.

A hírlapok és a közönség.

— R. L. úr cikkének folytatásául.

Oly sok derék és épületes kritikát olvashattunk már imitt-amott a szegény hazai hírlapirodalomról pro és contra, hogy ezek után eleinte még kételkedni is kezd az ember a fölött, hogy vajjon van-e még számára is több-kevesebb mondani való, hogy az ismétlés hibájába ne essék. E kételkedés azonban mihamar eltűnik arra a tapasztalatra, hogy az igazságos vélemény-nyilvánítások sokat csiszoltak ugyan már eddig is a hírlapirodalom hibáiból, de az árnyoldalak megsemmisítve még távolról sincsenek.

A „Sátoralja” múlt (27-ik) számában R. L. úr derék cikke a vidéki hírlapirodalomnak általános hiányosságait tárja elénk, és igen helyesen; mert a vidéki lapok között — valljuk be őszintén — oly sok a pusztán csak a saját előnyeit, hasznát szem előtt tartó s épen e miatt a „felsőbbek” előtt térden csuszkaló, hypokrita ujság, hogy ezeknek fölöttébb hiányos volta a jobb és törekvőbb lapok boldogulásának is nem egyszer útját szegi. Olyan lap, a milyet R. L. úr kíván, de a milyet mindannyian méltán megkívánhatunk, hogy t. i. teljesen független legyen; egyedül csak kitűzött nemes elveiért s céljáért küzdjön lankadatlanul ilyen lap — nagyon kevés van.

Úgy a fővárosi, mint a vidéki lapok sorában meglehetősen száma azoknak,

melyek nem a megállapított elvek szolgálatában állanak, hanem tisztán az olvasó közönségük teszi azozkák, a mik: a saját becses anyagi előmenetelük érdekében de-hogy mondanák ki az igazat, csak azért, hogy ettől kért egy pár előfizetőt valamiképen el ne veszítsenek! Nem a nagy hangon hirdetett magasztos eszméknek állanak ezek szolgálatában, hanem tisztán olvasó közönségük izlése szerint merészkednek hozzászólni a szőnyegre kerülő dologhoz. Innen van aztán az az óriási korlátoltság, a melyben akárhány jobb sorsra érdemes vidéki hírlap vegetál. Első mindenképpel a közönség az elv, a cél, az eszme mellékes dolgokká törpülnek.

Csodaképpen lehet-e tehát tekintenünk azt a sajnós jelenségét az időnek, hogy a „szellemi táplálék”-ra valamit adó közönségnek legtekintélyesebb része a vidéki hírlapirodalom termékeit oly sokszor idegenül, sőt kétkedve fogadja?!

De, hogy tovább menjünk, tény az, hogy korántsem lehet minden felelősséget a lapokra hárítani; korántsem lehet ellenmondást nem tőrve azt hangoztatnunk, a mit pedig nem egyszer hallhatunk, miszerint ez áldatlan állapotoknak kizárólag csakis a lapok az okozói s ha a lapok és a közönség közt némi elvi eltérések merülnek fel: a „causa belli” mindenképpen csak a hírlapirodalom?!

Ha ítélőbírákká lettünk, ne csak a tévedéseket, botlásokat tudjuk korholni, elítélni, de adjuk meg az igazságot is azoknak, a kiket az méltán megillet. Tárjuk fel őszintén a hírlapok hibáit, de

ne rakjunk rájuk azért kiméretlenül minden felelősséget.

Az olvasó közönségben is van némi hiba.

A hasznos fővárosi lap-vállalatok manapság — sajnos — alaposan a hatalmukba kerítették a vidéki olvasó közönséget, megvesztegették ennek régi jó puritán izlését, elannyira, hogy ezt az áldatlan visszahatást a vidéki irodalom kénytelen megkésereülni. Az üzérkedésben, reklam hajhászásban, szenzáció-csinálásban egymást túlicitáló „versandt-gescheft”-ek melyeket, gúnyneven fővárosi magyar napilapoknak szoktak nevezni oly nagy mértékben tudják fogva tartani a romlatlan vidéknek jó érzéseit, hogy bizony a közönség hatalmas részét a saját édes városa, vagy megyéjebeli állapotok, események sem érdeklik már, hanem e helyett kapva kap — mint egyedül idvezítő csemegéken — a fővárosi napi lapok ártalmas és a legtöbb esetben minden elfogadható alapot nélkülöző pletykáin. Fő és egyetlen kellék az, hogy ama bizonyos zsidó gyerekek mentől szellemesebbek legyenek! a többi jó magától.

Önként következik, hogy a fővárosiaknak ily impozáns hódítása mellett nézheti aztán az egetek a szegény vidéki hírlapirodalom, mikor oly hatalmas vetélytársa van: még örülhet, hogy — „petrezselymet nem árul.” . . .

Az a kis gyöngéje megvan a vidéken élő emberiségnek, hogy a legtöbb esetben enged a nagy hangon kiabáló reklamoknak s meggondolatlanul beleesik, vagy beleugrik a lap-vállalatok óriási

TÁRCSA

A házasság a rómaiaknál.*

— A Sátoralja erecél tárczája. —

Házasság!! Különös hatású fogalomnak kifejezési formája e szó. — Hány szöke kis fejet zavart már meg?! Hány kifejezésteljes fekete szem tükröz vissza e szó hatása alatt álló szívnek nyugtalanitását?! Hány boldogtalan ejtette ki már e szót a legelkeseredettebb sóhajnak hangján?! És viszont hányan áldoztak már Jünónak, a házasság védőistenjének — boldogságuk között — hálááldozattal?!

Igen, itt boldogságot, amott boldogtalanságot visz magával: itt öröm két nyomában, amott keserv, bánat; itt a szép remények beteljesülését jelenti a házasság, amott a csalódás, a tört remények romjain, mint gyászoló lény, tanyáz leverten, bánatosan.

De hozzon bár boldogságot, avagy boldogtalanságot; rózsás jövőt, vagy borús napokat: a ház-

ság — melyben a szerelem nyer munkás lételt — mégis mindenkor érdekelní fogja az emberiséget, amint érdekelte már a legeslegrégibb korbau is.

A mai meglehetősen realis világban is ime a nemzet nagyjai, bölcséi e szent szövetségkötés felett vívják — már egy idő óta — tusájukat. Harcolnak a forma felett — a nélkül, hogy a lényeg változást szenvedne.

Pedig a történelem erős bizonyosságot tesz a mellett, hogy a forma magában még nem terem új helyzetet, a lényeg az, mely áldást, vagy átkot áraszthat szerteszét.

Hogy mennyire érdekelte az embereket a házasság már a múltban is, annak bizonyosságaképpen álljon itt a római nép házasságkötésének formája. Azt hiszem, nem követek el merényletet a t. olvasó olvasási kedve ellen, ha ezzel a tárggyal foglalkozom. Hiszen a római nép oly hatalmas és nagy nép volt, hogy rányomta bélyegét a népekre és nemzetekre, melyeket hatalma alá hajtott, vagy melyekkel csak érkülözött is. S e nyomok még ma is észrevehetők — a mi néptünk házasságkötési szertartásaiban is. (Itt-ott alább rámutatandok erre.)

a) A házasság fogalma. A rómaiaknál háromféle házasság különböztethető meg, u. m.: kényszer házasság (usus), természetes házasság (confarreatio) és érdek (vásárlott) házasság (coemptio.)

Kényszerből kötötték meg a házasságot akkor, midőn a nő a házasság megkötése érdekében egész évig és folytonosan a férfiúval volt. Az ilyen nő azonban más, mint az ágyas, mert ezt csupán a társalgás kedvéért tartotta maga mellett a római férfi. S e mellett tanúskodik az is, hogy e különbséret mindenki elfogadta; és hogy a szabad és becsületos nővel való gyakori, sőt folytonos társalgásban valami szorosabb viszonyt (kötendő házasságot) gyanítottak.

A másik fajtája a házasságnak, a természetes házasság. Az a házasság nevezetű ezéjából egy nő bizonyos szavak alkalmazása után, 10 tanú jelenlétében és a szokásos áldozatnak* a főpap jelenlétében való elvégzése után — lett a férfié. A házasságkötésnek ez a fajtája a legrégibb és ahoz legméltóbb. Ez nevezetű: szent törvény szerinti való házasságnak.

Végre harmadik fajtája a házasságnak, az érdek házasság. Azaz képzeleti eladás és vásárlás útján is kötötték a rómaiak házasságot, mikor a kézpénznek forma szerinti átadása után lett a nő a férfié.

b) Az eljegyzés. A tulajdonképeni házasságkötést a rómaiaknál is — egész természetesen — szertartásszerű eljegyzés előzte meg. — Ugyanis ha

* Az adatok C. H. Nieupoort „Ritus Romanorum” című művéből vannak véve.

* Ez áldozatok alkalmával gabonaszemeket használtak.

hálója s így nagyon is természetes dolog, hogy míg ekképen a nagy napi lapok a maguk módja szerint többé-kevesebb boldogulni tudnak, addig a vidéki zsurnalisztika lassan-lassan elesenevéssé válik.

Folytonos javulásra van szilkség úgy a fővárosi, mint a vidéki lapoknál, de másrészt az olvasó közönség nagy részének is jobban fontolóra kell vennie a dolgot rendes lapjának megválasztásakor.

A magam részéről is rendkívül óhajtanódnak tartom, hogy a R. L. úr által is kifejezett vezéreszmék valahára megtestesülhessenek! **Ifj. Zsidos Benő.**

VEGYES HIREK.

— **Gyászjelentés.** Osz Dobi Nándorné anyja, Wihs Róbert, Béla, Vilma, Elvira és Zoltán gyermekei; Kázmér Lászlóné, szül. Dobertsberger Irma, Czékássy Nándorné, sz. Dobertsberger Ida, Dobertsberger Angella és Dobi Gyula testvérei; Kázmér László és Czékássy Sándor sógorok fájálatól megort szívvel tudatják Wihs Keresztélyné, szül. Dobertsberger Ellának folyó hó 9-én déli 12 órakor, élete 36-ik évében, hosszas szenvedés után történt gyaszos elhunytát. A drága halott földi maradványai f. hó 11-én, d. u. 4 órakor fognak a római kath. egyház szertartása szerint az örök nyugalomra fektetni. Az engesztelő szent mise áldozat pedig június hó 12-én, reggel 9 órakor fog a helybeli római katolikus templomban a Mindenhatóknak bemutatni S.-a-Ujhelyi. 1895. július hó 9-én. Béke langjen porai felett!

— **Esküvők.** Magyórossy János, a gr. Andrássy Gyula mad-zombori uradalomnak derék gazdatisztje folyó hó 6-án esküdött örök hűséget Telek László tisztartó kedves és szép leányával Anudával. — Marasca István homonnai kir. járásbírósi aljegyző pedig folyó hó 14-én esküszik örök hűséget Mazur Emma nővel. Gratulálunk.

— **Nevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Zemplénmegye tanfelügyelőségéhez a majd 6 hó óta üresedésben volt tolnoki állásra Ertl Herbert nadorvölgyi tanítót és ideiglenes miniszteri iskoláztatógát nevezte ki. Gratulálunk.

— **Lengyel Pál.** S.-a-Ujhely város új, de már is kedvelt plebanusa. Péter-Pál napján tartotta nevünepét, mely alkalomból jó barátai és ismerősei, valamint az egyháztanács és iskolászók tagjai közül számosan üdvözölték. Ugyanezek az nap estéjén barátságos lakomára gyűltek össze a parochia termében, hol a házi gazda a legszívesebben módton látta el és szolgált ki vendégeit, kik közül Fajes István, ev. ref. esperes-lelkész mondta az első felköszöntőt. A fesztelen mulatság messzire nyúlt bele az éjszakába.

— **Szeless Adorján** lapja. A sajátjereiről ismeretes „Olvasd”, a melynek most is Szeless Adorján a főszerkesztője, érdekes részeket közöl Szeless közföldön való üldözöttségéről és bujdosásáról Az „Olvasd” mint hetilap belevén tiltva, most

csak havonként egyszer jelenik meg és előfizetési ára félre 1 (egy) korona. Az előfizetés Budapestre Régi posta u. 4. sz. a kiadóhivatalba küldendő. A ki ápriltól kezdve fizet elő, megkapja az elkobzott áprilisi számot is, a melyben foglaltatik dr. Takács Zoltannak most már felmentett cikke: „Pusztuljon el a Henczi szobor!”

— **Anyakönyvvezetői állások.** Az állami anyakönyvek vezetésére kijelölt görög kath. és ev. ref. tanúkat egyházi felbőv hatóságuk nem engedik ily minőségben a közügyet szolgálni; e miatt meggyének területén 13 anyakönyvvezetőség — egyenként évi 600 frt javadalmazással — akként fog betölteni, hogy a helyeken az anyakönyvvezetésével a segédjegyzők fognak megbízatni. E segédjegyzők mint anyakönyvvezetők, önállóak lesznek. közigazgatás tekintetében a körjegyző alattasan. E minőségű segédjegyzők javadalmazásához a belügyminisztérium 400—400 frttal járul. Ez a közig. bizottság javaslata

— **Aratás.** Hegyaljankon az aratás már megindult még a mult hetén. Azonban a f. hó 6, 7, és 8-an feltámadt erős szél és folytonos esőzés sok kárt tett a gabanamezőkben, a takarmányfelőkben és hátráltat mindennemű mező munkát. Pedig maga e hátráltatás nagy árokat okoz a gazdáknak.

— **A házassági anyakönyvvezetők** névsorát megyei közig. bizottságunk f. hó 5-iki ülésében állította össze és terjesztette fel a belügyminisztériumhoz Az állami anyakönyvek névsorával ez megegyezik — csak 2 körjegyző ellen emeltett személyi okból kifogás.

— **Majom gyermek.** Az alábbi hirt általunk jól ismert és hitelt teljesen érdemlő, komoly egyén küldte be s adjuk, a mint kaptuk. Pár héttel ez előtt született S.-a-Ujhely egyik majorjában egy szegény napszamos asszonynak olyan gyermeke, a melyben öröme már akkor sem felt. mikor az már mint élő és mozgó lény még a világon sem volt, mert belsejét összenaradta. A mint megszületett a majom jellegét egészen magáé viselő lény, anyjának ugrott és szeméibe kapott. Szopni nem szoptott, hanem a mit lehetett, evett. Így megevevett egyhuzomban mintegy 1 liter sárga kását nyersen, száraz kenyert sat. A torz-születő szerencsére kilencöd napra kimult, míg anyja a kórházba került, a ki maga vallotta be, hogy áldott állapotában vásár alkalmával egy majmot tulságosan megbámolt.

— **Jegyzőválasztás.** A sárospataki általános ipar-testületnél a lemondás folytán megüresült jegyzői állásra a testület előjárására által Tarcaz János, eddigi számvizsgáló bizottsági tag választott meg. A midőn a számvizsgáló bizottságot a bizalom szűlte választás miatt veszteség érte, oly nagy nyeresége az ipar-testületnek a most megválasztott jegyző, kinek eddigi munkássága, ügybuzgósága s az iparosok érdekeit igazán szívén viselő működése csak biztosítékot nyújt a jövőben arra, hogy a sárospataki általános ipar-testület ne hanyg. év alatt tett rohamos fejlődése az új jegyző hivataloskodási ideje alatt emelkedni fog. Adja Ist.-n, hogy munkakedvét, ügybuzgóságát egyesek gánacoskodása s amla rosszakarata ne jolhaszsa. Az ipar-testületnek e szerencsés választásáért szívből gratulálunk.

— **Sárospatakon az óvoda és tanköteles gyermekek összeírása** befejeztetvén, következő érd-

ményről végződött. ú. m. ú. 3—5 éves gyermek. *Nemre néve:* ú. m. 161, leány 145, összesen 306. *Vallásra néve:* r. kath. 99, g. kath. 65, ev. ref. 94, ág. hitv. 1, izraelita 47. 6—11 éves mindennapi tanköteles gyermek. *Nemre néve:* ú. m. 537, leány 564, összesen 11.041. *Vallásra néve:* r. kath. 335, g. kath. 194, ev. ref. 384, ág. hitv. 2, izraelita 126. 12—14 éves ismétlő tanköteles gyermek. *Nemre néve:* ú. m. 108, leány 166, összesen 334. *Vallásra néve:* r. kath. 94, g. kath. 51, ev. ref. 139, ág. hitv. 5, izraelita 45.

— **Színes levelező-lapok.** Az ezredéves kiállítás alkalmából reklám céljából a kereskedelmi miniszter színes nyomatú levelező-lapokat ad ki és azok elkészítését a következő művészeknél rendelte meg: Dörre Tivadarnál a tájképeket, Vágó Pálnál a történelmi képeket és Cserna Károlynál különböző apróságokat, mely festmények a levelező-lap elejére, azaz a címzési oldalra lesznek rányomtatva, a minék színes voltánál fogva bizonyára nagy keletje lesz a közönség körében. E levelező-lapokból — mint biztos forrásból értesülünk — 30 millió példányt bocsátanak forgalomba még ez év végén.

— **Sertésivittel tilalom.** A m. kir. földmivélelőügyi miniszternek 3995. sz. a kiadott intézkedése szerint Styríában, Krajnában, Karinthiában, Németországban irányuló sertésivitelre és elhajtásra uzve kiadott forgalmi korlátozásokat az egész országra kiterjesztette. Ugyancsak a sertésivész miatt Bács-Ujhely, továbbá Vasvármegye területe is zároltatott.

— **A sárospataki általános ipar-testületi betegpénztár** alapszabályait a m. k. kereskedelmi miniszter megerősítette, illetőleg jóváhagyta.

— **Iparossegédek és inasok kiállítása.** Az idősleges kiállítások sorában fontos és figyelmet érdemlő lesz az iparossegédek és inasok kiállítása. Ez a kiállítás, a mely a segédek és inasok munkáinak bemutatására való, a jövő évben július hó 15-én nyílik meg s egy hónapig tart. A kiállításon csak magyar munkás vehet részt. A bejelentés határideje 1896. évi január hó 31. Háromfélő díjazás lesz ezen a kiállításon: aranyérembeli jutalom és elismerő oklevél; ezüstpénz-jutalom és elismerő oklevél magában. Az ezredéves kiállítás igazgatóság e tárgyban az összeje adja ki felhívását.

— **Káldy Gyula** művész társaságával mint tőv-iratban tudósítanak bennünket, a t. községnek ohajára vasárnap, 14-én, népszerű előadás gyánánt a szabadságharc dalait és indulóit fogja S.-a-Ujhelyen bemutatni. Ajánljuk t. olvasónk szíves figyelmébe.

— **A s.-a-ujhelyi önkéntes tűzoltó-egylet** f. hó 7-ére tervezett nyári mulatságát dacára az egész napi esőzésnek. Abonyi D. Mor kertművelésében megtartotta. Jóllehet a sötét fellegekből egyre hullt a mennyei ádás, a fedett helyiségben tartózkodó sokadalom kedve azért már az estei órákban is majdnem a legmagasabbra emelkedett, mit a Mányi Lajos zenekara és a vendégül hívott gyártipari tűzoltó egylet zenekara inspirált. Tekintve a mulatságon résztvevők nagy számát, defint alig ha lesz.

— **Admány.** A s.-a-ujhelyi „Carolineum” leánynevelő-intézet célba vett kibővítési munkálatai költségeinek fedezésére a városi képviselő testület 300 frtot szavazott meg.

— **Sarkadi István** vámosújfalusi illetőségű 17 éves ifjút, folyó hó 6-án S.-a-Ujhelyben a rendőrség különös viselkedése miatt letartóztatta. Az orosi vizsgálat kiderítette, hogy a nevezett fiatal ember csendes örült. Előbb illetőségi községébe, utóbb kórházba szállították a szerencsétlent.

— **Káldy Gyula** a magyar zeneegyesület elnöke és a magyar zeneiskola igazgatója. Kuliflay Izabella zongoraművész, főberegenői zenetanárnő és a magyar zeneiskola tanára, Bárdossy Irén hangverseny énekesnő és Várady Sándor a magyar királyi opera első rendű bariton énekesnek közreműködése mellett folyó hó 11-én zenetörténelmi előadás, illetőleg hangverseny tartatott S.-a-Ujhelyben, a melyen a műsor IV részéből, illetőleg 19 műndrabból állott. Bácskóterére válik S.-a-Ujhely város és vidéke közönségének, hogy nem volt hálálatlan a művészek iránt, oly szép télt házat csináltak, hogy hasonló csak az újonnan épült színház megnyitáskor volt.

— Tisztelettel tudatjuk t. olvasóinkkal, hogy S.-a-Ujhelyben, lapunk egyéredűli elarusítását Landesmann M. jóhírdő könyvkereskedő vállalta el, a kit úgy az előfizetők gyűjtésével, mint hirdetések szerzésével is megbízunk. Együttal felhatalmaztuk, hogy a „Sátoralj”-nak járó pénzületményeket is felvehesse.

valaki a rómaiaknál házassodni akart, először is a nő atyjával vagy gyámjával közlé szándékát s attól óhajított ígéretet nyerni, hogy leányát neki nőül fogja adni. — Az atya, vagy gyám ekkor megkérde a leányt, vagy általában a nőt s ha a nő hajlandónak nyilatkozott, megígéré a férfinak.

Addig, míg ezek kérdésben forogtak, mind a férfi, mind a nő — *reménybelinek* nevezettek. Annak lehetősége, hogy egy férfi és egy nő egymáséi lesznek, mint láthatjuk — csak közös megállapodás — és megegyezéssel történhetett meg. Ennek dacára is azonban legtöbbször házassági szerződéseket írtak és azokat tanúnak gyűrűjével pecsételték meg.

Ezek után a *vőlegény* jegyzőgyűrdőt meuegy-assyonának, annak tanújához képest.

Ezt a szertartást nevezték a rómaiak *eljegyzésnek*.

Az eljegyzés vagy gyűrűváltás után szemelték ki aztán azt a napot, melyen a menyegzőt majd megtartják. Nem volt ugyanis mindennap alkalmas menyegző tartására, mert némely napok rossz előjelek valának. Így, minden hónap 1-én, 9-ike és 15-ike. Valamint azok a napok, melyek ezek után

következtek — közvetlenül. Továbbá május hónap: a gyásznapok és a Mars papjának ünnepe. Ma is, egyes vidékeinken, egyes napok szokottabbak a menyegző tartására. Így pl. a legtöbb helyen a keddi nap az általánosan elfogadott menyegző-tartási nap.

c) **Házasságkötési szertartás.** Nem kötöttek a rómaiak törvényesen házasságot — legalább oly nemek nem — kiknek szülei, vagy elődei a három legfőbb hivatalt viselték Rómában — mielőtt a jóseleket meg nem nézték és a régi szokás szerint a házasságvédő Jónának a ne áldoztak volna. Legtöbbször állatokkal áldoztak ilyen alkalmakkor. És az áldozatokban az áldozati állat *qvíet* is megáldozták — annak jelképeül, hogy minden keserv minden bánat távol lesz a házasságtól.

* Majom hócip az órák, a vének tőveteleire volt szentelve, innen vette nevét.

* A Mars papjai évenként a tavas hó elsején a városi vigiánczolták. Főnököket tánc-vezetőknék, vagy előtanú-vezetőknék neveztek.

* A római mythologia szerint Jón Jupiternek felesége volt. Ezt az istennőt sok névvel tisztelték meg: az ő királynéja a házasság védője, vagy pénz, a lény védője. A fogalom-azonosság azonban benne van mindenükben.

(Foly. kov.)

* A Plinius korában ez valóban szőlő, később aranyból való vált.

TANÚGY.

*Az államilag segélyezett hononnai polgári és közepkereskedelmi iskola hozzánk beküldött 1894—95. iskolai évről szóló jelentése alapján, a nevezett intézet működéséről a következőkben ismertetjük. A beiratások a múlt év szeptember 1. 2. és 4. napján voltak. Beiratkozott a polg. iskolába 139 növendék, 17 el több, mint az előző évben; a kereskedelmi iskolába pedig 60, 3-al több, mint az előző évben. Az egész intézet összes létszáma 199 renes és a polgári iskolában 17 magántanuló. A múlt tanévhez képest 10.05% az emelkedés. A lefolyt iskolai évben a tantestületben nagy változás történt. Athelyeztetek az intézetből: Szvacsuk József igazgató Alsó Kubinba, Nagy Lajos Szegedre, Reich Manó Szegedre, Zákány Zsigmond Alsó-Kubinba; az intézethez kinevezettek: E. Jakab (Géza, Brassóból), igazgatóknak; Gyulai Sándor, Nagy Lajos helyébe, Nagy-Mihályból; Darvas Vilmos, Reich Manó helyére, kereskedelmi szaktanárnak; Peron Mihály középiskolai tanárjelölt Zákány Zs. helyére. E változások, bár akadályozólag hatottak a tanmenetre, de nagyobb hiányt nem okoztak. Rendkívüli tantárgy gyanánt ez évben is taníttatott a latin nyelv, hogy lehetővé tétessék a polg. isk. növendékeinek a középiskola megfelelő osztályába átmenni, hasonlóképen a zene is; ez évben már a gyorsírás is taníttatott rendkívüli tantárgyként. Tanított az intézetben összesen — nem számítva a hitoktatókat, de bele számítva a latin nyelv rendkívüli tanárát — 12 tanerő. Az intézetben működött két ifjúsági egyesület, melyek az ifjúság kedély nemestésének voltak hathatós eszközei. Ezek voltak: a „Trefort-kör”, melyben a tagok irodalmi működést fejtettek ki. Ez az ifjúsági egyesület jól sikerült hangversenyt is rendezett. A másik ifjúsági egyesület a „Dalos és zenekör” volt. Az intézet felszerelését a következő gyűjtemények foglalják magukban: a) tanári könyvtár. tartalma jelenleg 352 kötet, ezek különböző szakmunkák; b) ifjúsági könyvtár 298 kötettel; c) természet-tani gyűjtemény 115 darabból áll; d) természetrajzi gyűjtemény 811 darabból; e) áruismeri gyűjtemény 81 kollekció 2324 darabból; f) vegytani szertár 356 db kísérleti eszközzel és 106 db kísérleti anyaggal, 225 frt 70 kr értékben; g) rajztanszerek gyűjteménye 132 dbból, 189 frt 38 kr értékben; h) földrajzi és történelmi szertár 52 dbból; i) érem-gyűjtemény 942 dbból. Mint e rövid kivonatból is kitűnik, a hononnai polgári és közepkereskedelmi iskola évről-évre mindig jobban törekszik magasabb célját betölteni. Megemlítjük végül, hogy az értesítőben Kerekes György tanár „A kereskedelem történetének tanításáról” derék tanulmányt, illetve értekezést közöl. Az érdeklődők figyelmét méltán megérdemli e dolgozat.

Több iskolai évi jelentésről a következő számban referálunk.

CSARNOK.

A mélységből.

— Költői elbeszélés. Részlet. —

Irtja: Juhász László.

Fejem kezembe hajtra némán
A „nagy bölcs”-köt magamba nézek.
Vívódom a nehéz problémán:
Lángán szívem tüzének.
Vérem lassabb ütemre készve
Nem hallgat most, csupán az észre.
Igy forgatán a dolgot
Okoskodásom mérlegében
Szépitetlen valót ha mondok.
A szívemet nem értem. . .

Hisz én — Nagyság — valljuk be nyiltan
Nem a legszebb lány e világon.
(Virág se szép egész kiuyiltan.
Bimbókorában szebb az ágon)
Sokkal még sokkal szebb lehetna,
De jobb minden bizonynyal
Ábrándosabb lehetne lelke
S kültői, mint a hajnai.
Hauem aztán kacér én Edes.
Pajkos, kgyellen és szeszélyes,
Nem auyal és nem illetetlen,
— Mint kell hát szeretnem
Miért vagyok hát leigázve
Hatalmas bővörébe?

Híába kérde, nem felelek.

Csak azt tudom, hogy életemnek
Najja ön, csillag éjszakámon,
Hogy ön az én egész világom
Ényit tudok: imádom.
Csak azt tudom: szavát ha hallom,
Vagy hogyha megmozdul ruhája,
Vagy ha arcomra egy mosolyt von
Kezének mozdulása:
Hogy vérhullám szökik szívemre
Éa szikra pattan fel szememre,
Hogy az ész elszalad előlem
S minden más gond kiszáll belőlem,
Csak szeretném keblemre vonva
Bezárni reszkető karomba
S az üdvösséget megrabolva
Igy lenni keble pihézését,
Érezni szíve reszketését. . .
S mig hull csokomnak zápor árja
Szemére, büszke homlokára
Omló, sötét, selyem hajára,
Ez üdvösséges pillanatra
Ajkiát ajkammal fojtoztatva
„Szerteltek” — sugti haldokolva
S megemmisülni, mint a harmat
Tűzesökjában a napnak.

IRODALOM.

* Horváth Ignác, a nemzeti múzeum könyvtárának segédjére, kiadta a könyvtár jegyzékének első kötetét, mely az önyomtatványokat foglalja magában. Gond és ügyszeretettel nyilvánul a munkában, a melyből megtudjuk, hogy a nemzeti múzeum önyomtatványainak gyűjteményében ma 807 mű van. Legrégibb nyomtatványa a Róma melletti subiacoi nyomda első termése, az 1465-iki Cicero: De oratore. tíz évei későbbi, mint Gutenberg 42 soros bibliája. A gyűjtemény kiváló ritkaságai még Scheffer Péter mainzi nyomdájának két régi terméke.

* Magyar műkincsek lesz címe annak a munkának, mely maga is, mint a magyar tipográfia terméke, műkincs lesz. A millennium alkalmából jelenik meg, a műbarátok köre adja ki, öt kötetben, melyben a magyar vonatkozású műkincsek reprodukciója, leírása, méltatása foglaltatik. Az első és második kötet Bécsben és Budapesten őrzött remekműveket ismertet; a harmadik hazánk nyugoti és délnyugoti részét, a negyedik Felső Magyarországot, az ötödik Erdélyt tárgyalja. Minden kötet 15—20 (nyvi szövegből és 20 műmellékletből áll. A munkatársak közt kiváló tudósok és írók vannak. A műmelléletek Kádár Gábor műtermében készülnek. Főszerkesztő Radács Jenő. E munka 600 magyar és 200 francia példányban jelenik meg, ebből 100 magyar és 200 francia példány eladó, a többi tagilletmény a műbarátok körének egy példány ára 250 frt. Fölvilágosításokkal a műbarátok köre tikkársága (VIII. k. József-körút 9. sz.) szolgál. S miután a szükséges tudnivalókat elmondottuk, hadd adjunk még elragadtatásunknak kifejezést azon a mutatványfüzetben, melyben, mindezeket olvastuk. A nyomás, papír, betű talán a legszebb, a mi a Frauklin-Társulat nyomdájából, de egyáltalán magyar nyomdából kikerült. Ez lesz a legszebb nyomású magyar könyv, nagy negyedrétt, igazán „királyi” folio. A képek remek kivitelei, gyönyörű szép metszetek. Párisban, de magyar ember műhelyében készültek. A munkához dr. Jókai Mór írt szép előszót, melyben új fejezetet alkot: a művészet, a mely szerencsés összefoglalása a mesterségekné s ennél szabatosabban jelzi a fogalmat.

* A könyvnyomdászati első korszakában a magyar szent korona területén létezett, de eddig a nyomdászati historikusok előtt ismeretlen könyvnyomda termékeknek birtokába jutott a Magyar Nemzeti Múzeum. Ugyanis a múzeum igazgatósága megvette Nositz grófok Szilésziában, Lobris várában őrzött nagy értékű könyvtárából a magyar vonatkozású erekyeket, valami 40 dbot. A könyvtár legnagyobb ritkasága egy miscskönyv, a melyet 1484-ben glagol betűkkel, ó-szláv nyelven Zeuggben, tehát a magyar szent korona területén nyomtattak. Eddig sejtelmünk sem volt arról, hogy Budán kívül, (hol Hasz Andras 1473-ban a hures budai krónikát adta ki a sajtó alól), volt Magyarországon másutt is könyvnyomda mar a XV. században. (Grafica.)

* Kéves művelt ember él Magyarországon, sőt külföldön is, ki a „Képes Családi Lapok” ne ismerne. A „Képes Családi Lapok” népszerű szép-irodalmi és ismeretterjesztő képes lap, de népsze-

rűségét meg is érdemli, mert 17 évi pályafutás alatt, folyton arra törekedett, hogy pályényei, elbeszélései, költeményei, valamint orvosi és ismeretterjesztő cikkeivel általános érdeklődést keltsen. Most a fürdő és utazó saison alatt turista előfizetést nyit. Ugyanis az előfizető még akkor is, ha több ízben változtatják tartózkodási helyüket, a lappéldányokat pontosan megkapják. A tartózkodási hely megváltoztatását azonban a kiadóhivatalnál idejekorán kell bejelenteni. A „Képes Családi Lapok” előfizetési ára, mindezek dacára marad egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Mutatványismokatt ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal, Budapest, V., Vadász-útca 14. szám, saját házában.

* Vidéki költők albuma cím alatt Sárosi Árpád és Kovács Zsigmond, két vidéki hírlapíró a vidéki írók és íródnk műveiből egy kötetnyi verset szándékozik összeállítani. Céljuk az, hogy a vidéki irodalomnak ez irányú termékeit így utón mutassák be a nagy közönségnek. A kik e munkában szaklemlő dolgozataikkal részt venni óhajtanak, azelőtt hó 20-ig küldjék be a fenti szerkesztők nevére Kassára. Az antologiaszerző verskötet új-évkor fog megjelenni.

* Új magyar szavalókönyv jelent meg a napokban Palágyi Lajos jeles költő tollából, még pedig egyenesen az ifjúság számára. A szép és hazafias szavalókönyvben minden alkalomra írt költemények találhatók. A csinos táblába kötött könyvet az Athenaeum adta ki és ára 50 kr.

Gondolatok.

Azon becsület, mely nem igazság-szeretettől ered, csak festett rongy, mesterséges rózsá, melyet a társaság dívatárusai valódi helyett szeretnének ránk tolni.

Az élet, egy nagy titok, mely gonyol minden számolást. Sohasem mondhatni: „A ki ma nyomorult, tehát holnap is az lesz.”

Hozz egy geniet bizalmas érintkezésbe az ifjúsággal s ifjú lesz mint maga az ifjúság.

A bűnös ember nem szeret, minderre éhezik és szomjazik, szemé, mint a kigyóé, igéz és von, csak hogy elnyeljen.

Ifjúkorban a szerelem mindig csattogtatja szárnyait, de mint a madár áprilisban, — nem épít még fészket magának.

HUMOR.

A látogatásokról.

Egy tudós arra a kérdésre, hogy miképen lehet a látogatóktól megszabadulni, így válaszolt: „A szegény látogatóknak pénzt adsz kölcsön. A gazdagoktól pénzt kérsz kölcsön. Így mind a kettőtől megszabadulhatsz. A szegény, adósod léven: kerülni fog; a gazdag pedig attól való félelmében, hogy adósa akarsz lenni, ki fog térni az utadból.”

Liszt-adoma.

Mikor Liszt Ferencnek „Szent Erzsébet” oratoriumát először adták elő Eisenachban, az előadásra maga Liszt is odaérkezett. A főpróbán megjelenve: borzalommal hallgatta, hogy az ottani városi műszikusok mennyire tönkre silányítják az ő oratoriumát. A zongora-kiály idegesen izgett-mozgott egy ideig a teremben, végre türelmét veszve odaszólt a zenekarnak: — De kérem, hiszen ez valóságos macskazene!

E szavak után a karmester azonnal lekopogott és sértett önéreztetllyel így felelt: — Hja, doktor úr, mi arról nem tehetünk, nem mi komponáltuk!

A tudós.

X. X. ismert fővárosi, nagy tudományú professzor ép hazajön az előadásról. Midőn szobájába lép, anyósa megy elébe, karjaiban tartva az újszülött fiút:

— Gratulálok, tanár úr, remek fia született!

A tanár meglepetve nézi a gyermeket, aztán így szól:

— Hm . . . nagyon érdekes eszt. Ilyen fiatal és miris kopasz.

Alapított 1862. évben.

BETTELHEIM MÁRTON

bortermelő és sörnagykereskedő. Sátoralja-Ujhely, Palotás utca 23.

Van szerencsém a t. vendéglős urak és a n. é. bor és sör fogyasztó közönség becses tudomására adni, hogy helyben saját házamban egészen új jégvermet, sörös pinczékkel egybekötve építettem.

Fáradtságot nem kimélve, igyekezni fogok tovább is a t. vendők megelégedését kivívni.

Sör kereskedésben levő sörököt a legjobb hírnévnek örvendő gyárakból szerezem be.

A tek. m. kir. pénzügyigazgatóság által 48785./V. 93. szám alatt kiadott engedély folytán saját termésű valódi hegyaljai asszu, szomorodni és peccsenye boromat kicsiben is árusítom.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Magamat a n. é. közönség további becses pártfogásába ajánlva

kütnő tisztelettel

Bettelheim Márton.

A t. cz. biztosító közönség szives figyelmébe!

Miután alóírott a már oly nagy és jó hírnévnek örvendő „Országos magyar kölcsönös biztosító szövetkezet” s. a. ujhelyi főügynökségének vezetésével meg lettem bízva, van szerencsém a t. biztosító közönség szives tudomására hozni, hogy a

főügynökség irodáját

helyben a fűtca sarkán Petőfi-utca 500. száma Rieder féle házban levő „Első s. a. ujhelyi zalaghaz” helyiségében rendeztem be, amiért az azon kellemes helyzetben vagyok, hogy tűz- és jégkár elleni biztosításokat mindenkor, eddig még nem ösmert olcsó díj-fizetéssel, eszközölhetek

Az „Országos magyar kölcsönös biztosító szövetkezet”-nek a biztosító és a kárt szenvedett felekkel szemben való elősmert előzékeny, gyors- és korrekt eljárása remélnem engedi, hogy úgy a t. gazdálkodó, mint háttartódonosok és egyáltalában a t. biztosító közönség már saját anyagi érdekében is, de azért is, mert ez által egy tisztán a biztosító telek érdekeit előmozdító hazai intézetet támogat, adandó alkalmakkor, épület és ingóságok biztosítási ajánlataival szerencsésíteni szives esz.

Mindenféle felvilágosítással készséggel szolgálok. — Egyszerűsággel kérem Zemplénmegye területén lakó azon t. urakat, kik e biztosító szövetkezet főügynökségét elfogadni hajlandók, hogy ez iránti szándékuikat alóírottal tudatni sziveskedjenek

A t. közönség szives támogatását kérve

S. a. Ujhely, 1895. július hó 13.

Teljes tisztelettel

Reichard Ármin,

az Országos magyar kölcsönös biztosító szövetkezet s. a. ujhelyi főügynökségének vezetősége

1-3

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek szives tudomására juttatni, hogy Szöllősy Sándor ur 18 év óta fennálló jóhírnévű üveg, porcellán, tükör, lámpa, china-ezüst, majolika disztárgyak- és konyha-eszközökből álló üzletét mai napon átvettem és azt

Wächter Gyula

törvényszékieleg bejegyzett cég alatt a mai kor igényeinek megfelelőleg újonnan felszereltem és tovább vezetni fogom.

A midőn tisztelettel kérem elődöm iránt tanusított bizalmat reám is átruházni, biztosíthatom t. czímet, hogy előzékenység és legpontosabb kiszolgálás által igyekezni fogok azt a nagyérdemű közönségtől kiérdemelni.

Szives látogatása és pártfogásáért esedezve, maradok a nagyérdemű közönségnek

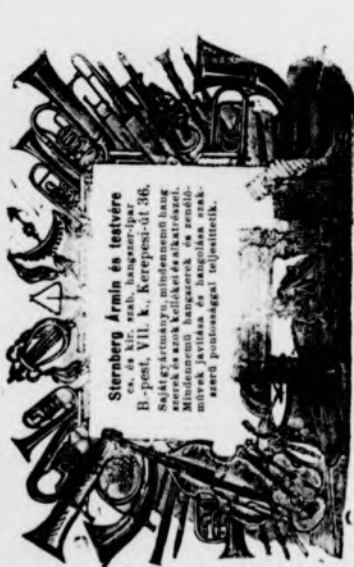
kész szolgálja

Wächter Gyula,

S. a. Ujhely, Wekerletér

a »Vörös ököre épületében.

1-3

Sternberg Ármin és testvérei
cs. és kir. szab. hangszer-írók
B.-pest, VII. k. Kerepesi-út 36.
Saját gyártmányú, mindennemű hang-
szerek és azok kellékei és alkatrészei.
Mindennemű hangszerek és zené-
művelési eszközök készítése és azok
szines pontosságal teljesítéseik.

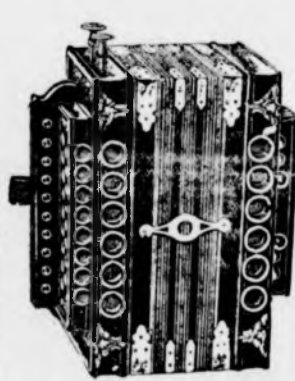

Legújabb!
INTONA
Elipusztíthatatlan acélhangokkal
változtatható érez-játékpopokkal és
korlátlan műsorral.

Ezen új találmányu hangszert minden elő-
zetes tanulmány és zeneismeret nélkül, akár még száz tetszős szerzői jencenarator lehet
játszani. Ára 12 frt, a kónalapok darabja 30 kr. Megrendelések az irak előleges be-
küldése mellett vagy utánvetéltel teljesítenek.

„Columbus” cs. és kir. szabad. czimbalom-verb-
fej megszűnteti az eddigi pamu-
zosait és czeruzasait, erős és csengő hangot nyertek általa.
Mindem verőre bárki ruhazhatja és mindenkori le is buzhatja,
Szárazem puccal el. Ára a verőpánczakkal az utóbbiak minősége szerint 1,50, 2 frt 2,50,
3 frt és 3,50, és 4 frt. Külön a »Columbus» verőfeje pária 1 frt.

HARMONIKA
saját készítményű

a legkötőbb hangokkal,
3 frt, kezdő 4, 5, 6,
7, 8, 10—frt és feljebb
Különlegesség acélhangu
harmonikában.

Legújabbban megjelent
Magyar
harmonika-iskola

az egy vagy kétsoros harmonikához (30 igazabb zenedarab), melynek segítségével
minden előzetes zeneismeret nélkül a harmonika játszást egy fél óra alatt mindenké
megtanulhatja. Az egzsoros harmonika-iskola ára 1 frt, a kétsoros harmonika-iskola
ára 2 frt, mely összeg beklüldése után bérmentve küldjük.

Képes árjegyzékek: a) harmonikáról; b) mechanikai zenélő-művek,
ról és zenélő disztárgyakról; c) minden egyéb hangszerekről-
és burokról külön kiadásban ingyen és bérmentve küldetnek.

Javítások pontosan teljesítenek.

Ócska hangszerek becsereíltetnek. 19-20